

มุมมองสิทธิ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2563

ครบรอบ 19 ปี กสม. เผยผลการดำเนินงาน - ข้อเสนอแนะเด่น นำสู่การแก้ไขปัญหา

13 กรกฎาคม 2563 เนื่องในโอกาสวันสถาปนาองค์การคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ครบรอบ 19 ปี นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แถลงสรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญของ กสม. ชุดปัจจุบัน (ชุดที่ 3) สรุปว่า นับตั้งแต่ กสม. ชุดที่ 3 ซึ่งเป็นหนึ่งในห้าองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ เข้ามารับหน้าที่เมื่อปลายเดือนพฤศจิกายน 2558 จนถึงปัจจุบัน กสม. ได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจภายใต้กฎหมาย 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560

ระหว่างปี 2558 – 2563 (ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2563) มีเรื่องร้องเรียนเข้าสู่การพิจารณา 2,731 เรื่อง ได้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสิ้น 2,358 เรื่อง (คิดเป็นร้อยละ 86.34) โดยพบว่าภูมิภาคที่มีการร้องเรียนว่าเกิดเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนมากที่สุด มักเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองที่มีประชากรหนาแน่น คือ กรุงเทพมหานคร ภูมิภาคที่มีการเกิดเหตุการณ์ละเมิดลำดับรองลงมาคือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนประเภทสิทธิที่มีการร้องเรียนมากที่สุด คือ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 1,057 เรื่อง จากจำนวนเรื่องที่ร้องเรียนเข้ามาทั้งหมด 2,731 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 38.7 ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในประเด็นสิทธิของผู้ต้องขัง เช่น การให้ได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว การถูกทำร้ายในระหว่างการจับกุม การซ้อมทรมาน เป็นต้น

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(อ่านต่อหน้า 2)

สารบัญ	ครบรอบ 19 ปี กสม. เผยผลการดำเนินงาน- ข้อเสนอแนะเด่น นำสู่การแก้ไขปัญหา मुखसूतून	หน้า 1	(ร่าง) พ.ร.บ. คู่ชีวิต ความหวัง ของการสมรสเท่าเทียม?	หน้า 5	ภาคประชาสังคมร้องคณะอนุกรรมการ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านเอดส์ เปิดโอกาสให้คนหลากหลายทางเพศ บริจาคเลือดได้ โดยไม่เลือกปฏิบัติ	หน้า 8
		หน้า 2	ภาพกิจกรรม	หน้า 7		

มุมมอง

13 กรกฎาคม 2563 ในโอกาสวันสถาปนาองค์การคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ครบรอบ 19 ปี มุมมองสิทธิฯ ขอนำเสนอสรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญของ กสม. ชุดปัจจุบัน (ชุดที่ 3) 11 กรณีที่น่าสนใจ เช่น ข้อเสนอแนะกรณีพนักงานจ้างเหมาบริการในหน่วยงานของรัฐไม่ได้รับความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กรณีการเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งผู้สนใจสามารถสแกนอ่านข้อมูลทั้งหมดได้ตาม QR Code ที่แนบไว้ท้ายบทความ

ต่อด้วยบทความให้ความรู้และประเด็นข้อถกเถียงต่อ (ร่าง) พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... หลังคณะรัฐมนตรี (ครม.) ได้มีมติเห็นชอบร่างฯ ดังกล่าว ซึ่งเสนอโดยกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2563 ตามด้วยข่าวสารการขับเคลื่อนเรื่องสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ กรณีภาคประชาสังคมเข้ายื่นหนังสือร้องเรียนต่อคณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านเอดส์ เพื่อเรียกร้องให้ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เปิดโอกาสให้ทุกคนบริจาคเลือดได้โดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มุมมองสิทธิ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 6 มิถุนายน 2563

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ประธานกรรมการ : นายวิส ตั้งสมิทร

กรรมการ : นางฉัตรสุดา จันศรีดิษฐ์
นางประกายรัตน์ ตันธีรวงศ์
นายสมณ พรมรส
นางสาวอารีวรรณ จตุทอง
นางกิริมย์ ศรีประเสริฐ
นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เลขาธิการ : นายบุญเทื้อ สมนึก

รองเลขาธิการ : นางสาวตญา กอบศิริกาญจน์
นางสาวอัจฉรา วายากุล
นายอัญญะรัฐ เองด้วง

“มุมมองสิทธิ” เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วนหรือทั้งหมดไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล

ขอเชิญชวนผู้สนใจส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” ได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ ขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงข้อความเพื่อความเหมาะสม

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว **“มุมมองสิทธิ”** เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

นายวิส กล่าวต่อไปว่า สำหรับผลการดำเนินงานที่สำคัญเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้น เช่น

ข้อเสนอแนะกรณีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights : NAP) โดย กสม.

มีข้อเสนอแนะไปยังรัฐบาลเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (NAP) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนไปยังคณะรัฐมนตรี (ครม.) ซึ่งมีมติเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2561 เห็นชอบกับข้อเสนอของ กสม. ซึ่งครอบคลุมการจัดทำนโยบายว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน การแปลงนโยบายไปสู่

การปฏิบัติ การกำหนดให้รัฐวิสาหกิจเป็นผู้นำในการส่งเสริม การทำธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน กลไกเยียวยาและร้องทุกข์ นอกกระบวนการยุติธรรมของรัฐที่มีประสิทธิภาพ ฯลฯ และ เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2562 ครม. มีมติเห็นชอบและประกาศใช้ แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ส่งผลให้ไทยเป็นประเทศแรกในทวีปเอเชียที่ประกาศใช้ แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เช่น ได้รับสิทธิ ในการลาป่วย และลาพักผ่อนโดยได้รับค่าตอบแทนระหว่างลา สิทธิประกันสังคม เป็นต้น

ต่อมา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2563 ครม. มีมติ รับทราบข้อเสนอแนะของ กสม. โดยกำหนดมาตรการในการ แก้ไขปัญหา 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน กรมบัญชีกลางจะจัดทำ หนังสือชักจูงเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับส่วนราชการให้ ดำเนินการจ้างให้ถูกต้องตามประเภทของงาน หากเป็นการจ้าง เหมาบริการ (จ้างทำของ) ต้องไม่เป็นลักษณะการจ้างแรงงาน และไม่มีลักษณะการควบคุมบังคับบัญชาหรือการลงชื่อ ปฏิบัติงาน สำหรับอัตราค่าจ้าง ควรพิจารณาในอัตรา ที่เหมาะสมและเป็นธรรม ต้องไม่จ่ายในอัตราต่ำเกินไป โดยคำนึงถึงสภาพการทำงาน ลักษณะงาน และอัตราตลาด และเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดในอนาคตในระยะยาว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลเพื่อแนวทางแก้ไข ปัญหาเชิงระบบต่อไป

ข้อเสนอแนะกรณีพนักงานจ้างเหมาบริการ ในหน่วยงานของรัฐไม่ได้รับความเป็นธรรม ในการปฏิบัติงาน เรื่องนี้มีปัญหาสืบเนื่องจาก เมื่อ ปี 2541 ครม. ได้มีมติเรื่องการปฏิรูประบบ

ราชการ เพื่อปรับลดอัตรากำลังภาครัฐ และกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ แจ้งเวียนหน่วยงานของรัฐให้ จ้างเอกชนมาดำเนินงาน ในลักษณะที่ไม่ถือเป็นการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ ไม่ถือเป็นการจ้างแรงงาน และ ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง แรงงานและการประกันสังคม ทำให้พนักงานจ้างเหมา บริการในหน่วยงานของรัฐไม่ได้รับความเป็นธรรม ในการปฏิบัติงาน และไม่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิขั้นพื้นฐาน หรือมาตรฐาน ขั้นต่ำที่ลูกจ้างทั่วไปพึงมีสิทธิได้รับ ทั้งที่ทำงาน เช่นเดียวกับข้าราชการและลูกจ้าง ชั่วคราว กสม. จึงได้หยิบยกปัญหาเรื่อง ดังกล่าวมาพิจารณา และมีข้อเสนอแนะ ไปยังรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้พิจารณาใช้ระบบพนักงานของรัฐ หรืออาจพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ ที่ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานของสิทธิตาม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิทธิเด็ก ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กรณีการเปิดเผยประวัติการกระทำ ความผิดทางอาญาของเด็กและ เยาวชน

กรณีนี้สืบเนื่องจากหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ รับผิดชอบในการเก็บประวัติการกระทำ ความผิดทาง อาญาของเด็กและเยาวชนได้เปิดเผยประวัติการกระทำ ความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนหลายกรณี ทั้งที่เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น สมควรได้รับการปกป้องและคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วย

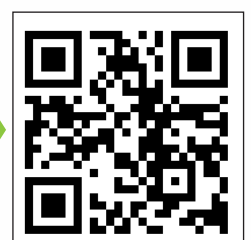
สิทธิเด็ก และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้าย หรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ส่งผลให้เด็กและเยาวชนไม่ได้รับการคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนสากล กสม. จึงมีข้อเสนอแนะไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) เพื่อพิจารณาแก้ไขระเบียบเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน และขอให้กำกับหน่วยงานในสังกัดพิจารณาการอนุญาตให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2562 กองทะเบียนประวัติอาชญากร สตช. ได้มีหนังสือแจ้งการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. ว่า สตช. ได้แก้ไขระเบียบว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2557 โดยคัดแยกประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและบัญชีทะเบียนประวัติของเด็กและเยาวชนไว้ในหมวดใดหมวดหนึ่งโดยเฉพาะ แยกจากกรณีการกระทำความผิดของบุคคลทั่วไป และได้แก้ไขถ้อยคำในระเบียบฯ ให้เป็นไปเพื่อการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน และปัจจุบันเมื่อมีการขอตรวจสอบประวัติบุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ หากพบว่าข้อมูลประวัติของผู้ที่ถูกตรวจสอบเป็นเด็กและเยาวชนซึ่งเคยกระทำความผิดอาญา กองทะเบียนประวัติอาชญากรจะไม่เปิดเผยข้อมูลประวัติให้หน่วยงานที่ขอตรวจสอบ ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 84

“นอกจากนี้ ยังมีผลการดำเนินงานที่สำคัญอีก 8 กรณี ซึ่งเกิดผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาตามข้อเสนอแนะของ กสม. ได้แก่ (1) สิทธิชุมชน กรณีการก่อสร้างคลังก๊าซแหลมใหญ่ และท่าเทียบเรือของคลังก๊าซมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการประกอบอาชีพของชุมชนคลองน้อย ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม (2) สิทธิทางเศรษฐกิจ อันเนื่องเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าคนกรีดยางรายย่อยไม่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางตามพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 (3) สิทธิชุมชน กรณีเกษตรกรได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดเพชรบุรี (4) สิทธิคนพิการ กรณีกล่าวอ้างว่าสายการบินเลือกปฏิบัติต่อผู้โดยสารด้วยเหตุแห่งความพิการ (5) สิทธิในชีวิตและร่างกาย อันเนื่องเกี่ยวกับสิทธิผู้บริโภค กรณีคัดค้านการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายพาราควอต (paraquat) ของกรมวิชาการเกษตร (6) สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่า โรงงานแปรรูปน้ำยางพาราปล่อยน้ำเสียลงสู่คลองสาธารณะในพื้นที่อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง (7) สิทธิชุมชน อันเนื่องเกี่ยวกับสิทธิในสุขภาพและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบด้านเสียงจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และ (8) ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. .... ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน” ประธาน กสม. กล่าวปิดท้าย

ทั้งนี้ ผู้สามารถอ่านสรุปผลการดำเนินงาน 11 เรื่องสำคัญของ กสม. ชุดปัจจุบัน (ชุดที่ 3) ได้โดยสแกน QR Code แนบท้ายนี้

(ร่าง) พ.ร.บ. คู่ชีวิต ความหวังของการสมรสเท่าเทียม?

นางสาวอัญมณี ไบภักดี
นักศึกษาศาสตรบัณฑิตศึกษาศาสตร์และมนุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

“การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว”

ถ้อยคำดังกล่าวซึ่งปรากฏในมาตรา 1448 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อาจทำให้หลายคนเกิดคำถามไปจว่า เหตุใดการสมรสจะต้องเป็นแค่เรื่องของหญิงและชาย ในเมื่อความรักเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้กับมนุษย์ทุกคน โดยไม่จำกัดเรื่องเพศ

ประเด็นความไม่เท่าเทียมทางเพศที่สะท้อนจากตัวบทกฎหมายได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากในสังคม กระทั่งนำไปสู่การผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ. .... ตั้งแต่ปี 2556 และถูกปรับแก้เรื่อยมาเพื่อให้คู่ชีวิตที่ไม่จำกัดเพศได้รับสิทธิเท่าเทียมชายหญิงที่สมรสกันมากที่สุด ล่าสุดเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2563 คณะรัฐมนตรี (ครม.) ได้มีมติเห็นชอบ (ร่าง) พ.ร.บ. คู่ชีวิต พ.ศ. .... เสนอโดยกระทรวงยุติธรรมแล้ว แต่ร่างดังกล่าวก็ยังคงได้รับการโต้แย้งและวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก โดยมีการเคลื่อนไหวในสื่อสังคมออนไลน์ผ่านการติดแฮชแท็ก เช่น #ไม่เอาพ.ร.บ. คู่ชีวิต #พ.ร.บ. คู่ชีวิตไม่เท่ากับสมรสเท่าเทียม จึงขอหยิบยกประเด็นนี้ขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจ และร่วมสร้างความเท่าเทียมให้กับกลุ่มหลากหลายทางเพศ

กฎหมายสร้าง จุดเริ่มต้นของ การสร้างความเท่าเทียมในสังคมไทย?

ประเด็นหนึ่งที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากภาคประชาสังคม คือ การเกิดขึ้นของ (ร่าง) พ.ร.บ.คู่ชีวิต ไม่ได้นำมาสู่ความเท่าเทียมทางเพศอย่างแท้จริง แต่ยังคงย้ำให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำ และการตีตรากลุ่มหลากหลายทางเพศให้อยู่นอกกรอบกฎหมายหลักของสังคมไทย คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยสร้างกฎหมายแยกขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งหลายฝ่ายมองว่าวิธีการที่ดีกว่าควรเป็นการแก้ไขถ้อยคำที่ระบุเพศในประมวลกฎหมายแพ่ง จาก “การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อ ‘ชายและหญิง’ มีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว” เป็น “การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อ ‘บุคคล’ มีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว”

ดังที่ ทัดเทพ เรื่องประภักกิจเสรี นักกิจกรรมเลขาธิการกลุ่ม Free Youth มองว่า “การเกิดขึ้นของ พ.ร.บ. คู่ชีวิต ทำให้รู้สึกเหมือน LGBT เป็นพลเมืองชั้นสอง” ซึ่งสิทธิในการสมรสไม่ควรมีการแบ่งแยก หรือมีกฎหมายสองฉบับ และควรจะแก้ไขในกฎหมายฉบับเดียวกัน และทำให้เกิดการตั้งคำถามตามมาอีกว่า เหตุใดคนที่รักเพศเดียวกัน ต้องหลีกเลี่ยงไปใช้ พ.ร.บ. คู่ชีวิตที่ได้สิทธิน้อยกว่าคู่สมรสชาย-หญิง ทั้ง ๆ ที่เป็นคนไทยซึ่งจ่ายภาษีให้รัฐเช่นเดียวกัน

ขณะที่ กิตตินันท์ ธรรมธัช นายกสสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย เชื่อมั่นว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายสมรสของเพศเดียวกันอย่างแน่นอน และกล่าวว่า “ร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตนี้ กำลังมีหลักการและเหตุผล จัดทำขึ้นมาเพื่อให้สิทธิ

ความแตกต่างระหว่าง

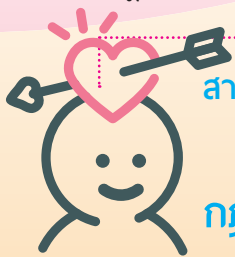
“คู่สมรส” กับ “คู่ชีวิต”

คำว่า “คู่สมรส” คือคำที่ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามหลักกฎหมายครอบครัวไทย มาตรา 1448 อนุญาตให้เพศชายและเพศหญิงเท่านั้นที่สามารถจดทะเบียนสมรสและมีสถานะทางกฎหมายเป็นคู่สมรส หรือสามีภรรยาได้ ส่วนคำว่า “คู่ชีวิต” เป็นคำที่อยู่ใน (ร่าง) พ.ร.บ. คู่ชีวิต ซึ่งไม่ได้ระบุเพศ และคู่ชีวิตอาจมีสิทธิบางอย่างที่ไม่เท่าเทียมกับคู่สมรส

แก่ผู้คนโดยไร้กรอบเรื่องเพศ ให้สมบูรณในสิทธิมนุษยชน
ขั้นพื้นฐาน” โดยมองว่า การมี (ร่าง) พ.ร.บ.คู่ชีวิต ฉบับนี้ แม้จะ
ไม่ได้ตอบสนองความต้องการ ความเท่าเทียมได้ทั้งหมด แต่ถือเป็น
การยกระดับสถานภาพทางสังคมของกลุ่มรักเพศเดียวกัน และ
เป็นกฎหมายแรกของไทยที่รองรับสิทธิของคนหลากหลายทาง
เพศ เพื่อนำไปสู่การสมรสเท่าเทียมอย่างแท้จริงต่อไป

อย่างไรก็ดี ศาสตราจารย์ไพโรจน์ กัมพูสิริ อาจารย์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
ผู้ที่สนับสนุนให้มีกฎหมายสมรสของบุคคลเพศเดียวกัน อธิบายว่า
สาเหตุที่ประเทศไทย ไม่แก้ไขกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มี 2 ประการ คือ ถ้าหากเข้าไปแก้ไขประมวลแพ่ง ต้องไปแก้
กฎหมายประกันสังคม เปลี่ยนจากสามีภรรยา เป็นบุคคล 2 คน
ซึ่งความผิดพลาดอาจเกิดขึ้นได้มาก อีกประการหนึ่ง อาจเป็น
ความต้องการที่จะสร้างความเข้าใจในกลุ่มคนที่ต่อต้านเรื่อง
ความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งคล้ายกับประเทศฝรั่งเศสที่เริ่มจาก
Life partnership ก่อน จากนั้นจึงสามารถจดทะเบียนได้
ตามกฎหมาย

สาระที่แตกต่างระหว่าง

(ร่าง) พ.ร.บ. คู่ชีวิต กับ กฎหมายแพ่งว่าด้วยการสมรส

(ร่าง) พ.ร.บ.คู่ชีวิต ฉบับที่ผ่านความเห็นชอบจาก
กรม. เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2563 มีสาระที่ทำให้คู่ชีวิตได้รับ
สิทธิที่ใกล้เคียงกับคู่สมรสตามกฎหมายแพ่งฯ ว่าด้วยการสมรส
ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึงทรัพย์สินร่วมกัน ทำธุรกรรมร่วมกันได้
สิทธิในการอุปการะบุตรบุญธรรมร่วมกัน สิทธิในการฟ้องหย่า
อีกฝ่ายได้ และฟ้องค่าอุปการะเลี้ยงดูได้ สิทธิในการรับมรดก
ตามกฎหมายในกรณีคู่รักเสียชีวิต

อย่างไรก็ดี (ร่าง) พ.ร.บ. คู่ชีวิต ฉบับนี้ ก็ยังคง
ได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่า “ไม่เท่ากับการสมรสเท่าเทียม”
เนื่องจากคู่ชีวิตยังคงไม่ได้รับสิทธิอย่างเต็มที่ดังที่คู่สมรสมี
เช่น สิทธิในการรับสวัสดิการถ้าอีกฝ่ายหนึ่งเป็นข้าราชการ
และสิทธิในการขอสัญชาติไทยให้กับคู่ชีวิต ดังนั้น ในเวลานี้
จึงเป็นการโต้แย้งกันระหว่างกลุ่มคนสองฝ่าย คือ 1) ฝ่ายสนับสนุน
ให้แก้ไข (ร่าง) พ.ร.บ. คู่ชีวิต ให้สมบูรณ และ 2) ฝ่ายที่ไม่ยอมรับ
(ร่าง) พ.ร.บ. คู่ชีวิต แต่สนับสนุนให้แก้ไขประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ว่าด้วยการสมรสแทน (Workpoint today, 2563)

LGBTQI+

ก็มีหัวใจ

Abraham Harold Maslow นักมนุษยนิยม เจ้าของ
ทฤษฎี Maslow’s hierarchy of needs Theory หรือ ลำดับชั้น
ของความต้องการของมนุษย์ กล่าวว่า 1 ในความต้องการ 5 ชั้นของ
มนุษย์ คือ ความต้องการในความรักและความเป็นเจ้าของนั้น
หมายถึงมนุษย์ทุกคนต้องการที่จะมีเพื่อน มีครอบครัว
คนรัก และได้รับการยอมรับในความสามารถและตัวตน
จึงกล่าวได้ว่า ความรัก คือ ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์
และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์เช่นเดียวกัน สิทธินี้
ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย
การสมรส (แต่เป็นการสมรสของคู่หญิงและชาย)

อย่างไรก็ตาม แม้(ร่าง) พ.ร.บ. คู่ชีวิต จะให้สิทธิบางอย่าง
แก่คู่ชีวิตกลุ่มหลากหลายทางเพศ (LGBTQI+) ที่ไม่เท่าเทียม
คู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งฯ แต่ผู้เขียนมองว่าเป็น
ความหวังและจุดเริ่มต้นของการสร้างความเท่าเทียมให้แก่
พวกเขา เช่นเดียวกับทุกประเทศที่กว่าจะมีกฎหมายสมรสเท่าเทียม
ต้องฝ่าฟัน ดังนั้น การแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงบางอย่างเพื่อให้
กลุ่ม LGBTQI+ ได้รับสิทธิที่สมบูรณคงต้องใช้ระยะเวลาและ
การร่วมกันผลักดันต่อไป

**“เพราะไม่ว่าใคร จะมีเพศวิถีเช่นใด ก็ย่อมมีสิทธิที่จะรัก
และได้รับสิทธิประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากความรักนั้น”**

กสม. สักการะพระพรหมและร่วมพิธีสงฆ์ เนื่องวันสถาปนาองค์กร กสม. ครบรอบ 19 ปี

วันที่ 13 กรกฎาคม 2563 นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นางฉัตรสุดา จันทร์ดีเยี่ยม นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ นายสมณ์ พรหมรส นางสาวอารีวรรณ จตุทอง นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ และ นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมสักการะศาลพระพรหม และร่วมพิธีสงฆ์ เนื่องในโอกาสวันสถาปนาองค์กรคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ครบรอบ 19 ปี ณ บริเวณศาลพระพรหม อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ และห้องเสวนา ชั้น 6 สำนักงาน กสม.

สำนักงาน กสม. จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

วันที่ 22 กรกฎาคม 2563 นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นางฉัตรสุดา จันทร์ดีเยี่ยม นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ นายสมณ์ พรหมรส นางสาวอารีวรรณ จตุทอง นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ และนายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. ร่วมพิธีลงนามถวายพระพรชัยมงคลและพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2563 ณ บริเวณหน้าศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน ชั้น 7 สำนักงาน กสม.

กสม. อดีตรัฐมนตรีประชุมคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ฯ ภาคตะวันตก

วันที่ 17 กรกฎาคม 2563 นางฉัตรสุดา จันทร์ดีเยี่ยม กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยนางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์ รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ภาคตะวันตก ครั้งที่ 1/2563 เพื่อวางแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้แก่สถานศึกษาทั้งระดับมัธยมและอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันตกผ่าน “โครงการเยาวชนคนรุ่นใหม่ใส่ใจและยืนเคียงข้างสิทธิมนุษยชน” และหารือกรณีเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค ณ ห้องประชุมแก้วเก็จรัตน์มณี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ประธาน กสม. ถวายเครื่องราชสักการะและจุดเทียนถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

วันที่ 28 กรกฎาคม 2563 นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์ รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยตัวแทนเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. ร่วมพิธีถวายเครื่องราชสักการะพุ่มเงินและพุ่มทอง พร้อมจุดเทียนถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ 28 กรกฎาคม ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

ภาคประชาสังคมร้องคณะอนุกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านเอ็ดส์

เปิดโอกาสให้คนหลากหลายทางเพศบริจาคเลือดได้

โดยไม่เลือกปฏิบัติ

15 กรกฎาคม 2563 ศิริศักดิ์ ไชยเทศ นักกิจกรรมเพื่อสิทธิมนุษยชนร่วมกับสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย ยื่นหนังสือต่อประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านเอ็ดส์ ภายใต้คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอ็ดส์ ณ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โดยเรียกร้องให้ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เปิดโอกาสให้ทุกคนบริจาคเลือดได้ เนื่องจากที่ผ่านมาคนข้ามเพศ เกย์ กะเทย หรือกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ ถูกปฏิเสธการรับบริจาคเลือด เพราะถูกเหมารวมว่าเป็น “กลุ่มเสี่ยงในการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์” แม้จะมีกรณีที่คนหลากหลายทางเพศได้เตรียมผลตรวจเลือดไปยืนยันว่าสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ แต่เจ้าหน้าที่ก็ยังปฏิเสธการรับบริจาคซึ่งอาจขัดกับ มาตรา 27 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ที่ชี้ชัดว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งเพศเช่นนี้จึงทำได้

นอกจากนี้ ในหนังสือร้องเรียนยังระบุว่า ความเสี่ยงในโรคทางเพศสัมพันธ์ คือ ผลจากพฤติกรรมไม่ใช่เหตุจากเพศสภาพ และเสนอว่าการคัดกรองความเสี่ยงของเลือดสามารถทำได้ในทางเทคนิค เนื่องจากทุกคนทุกเพศสามารถมีโรคร้ายได้ โดยไม่ควรกีดกันความประสงค์การบริจาคเลือดของกลุ่มคนหลากหลายทางเพศเพื่อเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน

ที่มา: สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย, spectrumth.com

กรุณาส่ง

รัฐสิทธิ รักสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิ

ชำระค่าบริการเป็นเงินชื่อ
ใบอนุญาตเลขที่ 9/2552
ปณฝ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 6-7 ฝั่งทิศใต้ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

สายด่วนร้องเรียน
ในวันและเวลาราชการ

Ins. 1377

อ่านมุมมองสิทธิฉบับออนไลน์

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะและบอกรับมุมมองสิทธิ ฟรี! ติดต่อ :

สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 6 และ 7 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 โทรศัพท์ 0 2141 3932, 0 2141 3920 โทรสาร 0 2143 9575

ขอความกรุณาตอบแบบประเมินออนไลน์